

เห็ดพิษ (Mushroom-poisoning)

โดย

รศ.ดร.สพ.ญ. วิไล รัตนตยารมณ

ภาควิชา เภสัชวิทยา

คณะแพทยศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ลักษณะเห็ดพิษ

- ส่วนใหญ่เจริญงอกงามในป่า
- ก้านสูง ลำต้นโป่งพองออก โดยเฉพาะที่ฐาน กับที่วงแหวนเห็นชัดเจน
- สีผิวของหมวกมีได้หลายสี เช่น สีมะนาว ถึงสีส้ม สีขาวถึงสีเหลือง
- ผิวของหมวกเห็ดส่วนมากมีเยื่อหุ้มดอกเห็ดเหลืออยู่ในลักษณะที่ดึงออกได้ หรือเป็นสะเก็ดติดอยู่
- ครีบแยกออกจากกันชัดเจน มักมีสีขาว บางชนิดสีแดงหรือสีเขียวมเหลือง
- สปอร์ใหญ่มีสีขาวหรือสีอ่อน มีลักษณะใส ๆ รูปไข่กว้าง

เห็ดพิษ (Mushroom-poisoning)

แบ่งตามกลุ่มที่สร้างสารพิษได้ดังนี้

กลุ่มที่สร้างสารพิษ cyclopeptide

มีพิษต่อตับ เช่น เห็ดไข่ตายซาก หรือเห็ดระโงกหิน

(*Amanita verna* และ *Amanita virosa*)

เมื่อรับประทานเข้าไปจะมีอาการเป็น 3 ระยะ

ระยะที่ 1 เป็นระยะพักตัว ประมาณ 10 ชั่วโมง

ระยะที่ 2 แสดงอาการใน 2-3 วัน มีอาการเป็นตะคริวที่ท้อง คลื่นเหียนอาเจียน ท้องร่วง เอนไซม์ตับสูงขึ้นเรื่อย ๆ

ระยะที่ 3 มีอาการตับอักเสบ ไตวาย หัวใจวาย เลือดเป็นลิ่มแพร่กระจาย ชัก และเสียชีวิต ภายใน 6 –16 วัน หลังจากการรับประทานเห็ดพิษชนิดนี้เข้าไป

กลุ่มที่สร้างสารพิษ Coprine

เห็ดที่มีสารพิษนี้เช่น เห็ดหิ่งห้อย เห็ดน้ำหมึกหรือ เห็ดถั่ว (*Coprinus atramentarius*)

อาการของสารพิษชนิดนี้จะแสดงอาการภายใน 5-10 นาที อาจจนถึง 30 นาทีหลังจากรับประทานเห็ดเข้าไป ผู้ป่วยจะมีอาการหน้าแดง ตัวแดง ใจสั่น หายใจหอบ เหงื่อแตก เจ็บหน้าอก ชาตามตัว คลื่นเหียนอาเจียน ม่านตาขยาย และความดันโลหิตสูง อาจพบความดันโลหิตต่ำ เนื่องจากหลอดเลือดขยายตัว แต่จะหายเป็นปกติภายใน เวลา 3-4 ชั่วโมง

กลุ่มที่สร้างสารพิษ Ibotenic acid-muscimol

เห็ดที่มีสารพิษชนิดนี้เช่น เห็ดเกล็ดดาว (*Amanita pantherina* , *A. muscaria*)

หลังจากรับประทานเห็ดที่มีสารพิษชนิดนี้ จะเกิดอาการเมา เดินโซเซ เคลิ้มฝัน ร่าเริง กระปรี้กระเปร่า การรับรู้ภาพ เปลี่ยนแปลง ประสาทหลอนและเอะอะโวยวาย ภายหลังจากเอะอะแล้วผู้ป่วยจะหลับนาน เมื่อตื่นขึ้นมาอาการจะกลับคืนสู่สภาพปกติใน 1-2 วัน ถ้ารับประทานเห็ดชนิดนี้มาก ๆ จะเกิดอาการทางจิตอย่างชัดเจน อาจชักและหมดสติได้

กลุ่มที่สร้างสารพิษ Psilocybin

เห็ดที่มีสารพิษชนิดนี้เช่น เห็ดขี้ควาย เห็ดขี้วัว บางแห่งเรียกเห็ดไอสถลวงจิต(*Psilocybe cubensis*)

หลังจากรับประทานเห็ดที่มีสารพิษชนิดนี้ ประมาณ 30 นาที ถึง 1 ชั่วโมง ผู้ป่วยจะเริ่มรู้สึกเคลิบเคลิ้ม ตามด้วยการรับรู้ที่ผิดไป จากความเป็นจริง และประสาทหลอน มีอาการเดินโซเซ ม่านตา ขยาย หัวใจเต้นเร็ว หายใจถี่ ความดันโลหิตสูง ระดับน้ำตาลใน เลือดลด มีอาการแสดงของระบบประสาทส่วนกลางถูกกระตุ้น มีความเคลื่อนไหวมากผิดปกติ จนกระทั่งถึงชักได้

สารพิษกลุ่ม Gastrointestinal Irritants

เห็ดที่มีสารพิษชนิดนี้เช่นเห็ดหัวกรวดครีบเขียว (*Chlorophyllum molybdites*), เห็ดแดงน้ำหมาก (*Russula emetica*)

เป็นเห็ดพิษที่ทำให้เกิดอาการเฉพะาระบบทางเดินอาหารภายใน 30 นาที ถึง 3 ชั่วโมง มีอาการจุกเสียดยอดอก อ่อนเพลีย คลื่นไส้ อาเจียน ท้องเสีย

กลุ่มที่สร้างสารพิษ Monomethylhydrazine (Gyromitrin)

เห็ดที่มีสารพิษนี้เช่น เห็ดสมองวัว (*Gyromitra esculanta*)
ออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนกลาง อาการของสารพิษ
ชนิดนี้จะปรากฏใน 6-8 ชั่วโมง แต่บางชนิดอาจเร็วมาก
เพียง 2 ชั่วโมง และบางชนิดอาจนานถึง 12 ชั่วโมง จะมี
อาการต่าง ๆ คือ มึนงง ปวดศีรษะ คลื่นไส้ อาเจียน
ท้องเสียและเป็นตะคริวที่กล้ามเนื้อ เจ็บที่ท้อง ในรายที่
รุนแรง พบการทำลายตับ มีไข้สูง ชัก ไม่รู้สึกตัว และถึง

กลุ่มที่สร้างสารพิษ Muscarine

เห็ดที่มีสารพิษชนิดนี้เช่น *Inocybe napipes*,

หลังจากรับประทานเห็ดที่มีสารพิษชนิดนี้ประมาณ 30 นาที ถึง 1 ชั่วโมง จะมีอาการหัวใจเต้นช้า หลอดลมหดเกร็ง เสมหะมาก ม่านตาหดเล็ก น้ำลายฟูมปาก น้ำตาไหล ปัสสาวะอุจจาระราด และอาเจียน

การปฐมพยาบาลเบื้องต้น

- ที่สำคัญที่สุดคือ ทำให้ผู้ป่วยอาเจียนเอาเศษอาหารที่ตกค้างออกมาให้มาก
- ทำการช่วยดูดพิษจากผู้ป่วยโดยวิธีใช้น้ำอุ่นผสมผงถ่าน activated charcoal แล้วดื่ม 2 แก้ว โดยแก้วแรกให้ล้วงคอให้อาเจียนออกมาเสียก่อน แล้วจึงดื่มแก้วที่ 2 แล้วล้วงคอให้อาเจียนออกมาอีกครั้ง
- หากผู้ป่วยอาเจียนออกยากให้ใช้เกลือแกง 3 ช้อนชาผสมน้ำอุ่นดื่ม จะทำให้อาเจียนได้ง่ายขึ้น แต่วิธีนี้ห้ามใช้กับเด็กอายุต่ำกว่า 5 ขวบ
- นำส่งแพทย์พร้อมกับตัวอย่างເິດพิษหากยัง

เอกสารอ้างอิง

- http://webdb.dmasc.moph.go.th/ifc_toxic/a_tx_1_001c.asp?info_id=321
- <http://www.anyapedia.com/2013/08/blog-post.html>